הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תריד תרטו

לַיְלָה לְבֵיתוֹ מִבֵּית הַכְּנֶסֶת אוֹ לְהֶפֶךְ (יב) *וְהוּא אִסְטְנִיס, (ז) (יג) מֵתַר לִנְעל (יד) מִנְעָלָיו עַד שֶׁמַּגִּיעַ (טו) לִמְקוֹמוֹ (מהרי"ל (הל' ליל יוהכ"פ סעיפים 3-6)):

תרטו יוֹם הַכִּפּוּרִים אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה. ובו ב' סְעִיפִים:

א [א]יוֹם הַכִּפּוּרִים אָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, (א) [ב]וְאָסוּר (ו) לִגַּע בְּאִשְׁתּוֹ כְּאִלּוּ הִיא נִדָּה, (ב) וְכֵן [ג]אָסוּר לִישֵׁן עִם אִשְׁתּוֹ בַּמִּטָּה: **ב** [ד]הָרוֹאֶה קֶרִי בְּלֵיל יוֹם הַכִּפּוּרִים (ג) (ג) יִרְאַג כָּל הַשָּׁנָה. וְאִם עָלְתָה לוֹ שָׁנָה, (ד) מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן הָעוֹלָם הַבָּא:

א משנה יומא ע"ג (ע"ב). ב בְּשֵׁם סֵפֶר אַגָּדָה (ספתחים סי' נב). ג הִנְהוֹת מָרְדְּכִי דְּמוֹעֵד קָטָן הִלְכוֹת תִּשְׁעָה בְּאָב (סי' תתקלו). ד תְּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל שָׁם פֶּרֶק ח' (פח.).

בֵּאוּר הַחַיִּים

(ו) **מֻתָּר.** בְּמִנְחָה יוֹסף (ביבמות לב. ד"ה גרסי') מַשְׁמַע דְּוַקָא בְּלֹא עָקְבָ מַתָּר, וְלֹא מְנָעָל. וּשְׁלָ"ה (יומא ד"ה אמר מהרי"ל) כָּתַב דְּהֶפְךְ יָמִין לְשְׂמאל וּשְׂמאל לְיָמִין, עַיֵּן שָׁם. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ז) וְאָפְשָׁר דְּאָפְלוּ בֵּין הַנְּכָרִים אָסוּר אַף עַל גַּב דְּאֵיכָא לְמֵיחַשׁ שֶׁיִּלְעִיגוּ, כַּיָּוֹן שֶׁהוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא, עַיֵּן שָׁם וְעַיֵּן סִימָן תרי"א (מ"א הקדמה):

א (ו) **לְנַעל.** גַּם לֹא יַרְבֶּה דְּבָרִים עִמּוֹ. וְאָסוּר לִגַּע בָּהּ גַּם בַּיּוֹם. שְׁלָ"ה (יומא ד"ה אסור)

בֵּאוּר הֲלָכָה

כְּלָל, עַיֵּן שָׁם, אָכֵן אִם הֵם לְבָדִים רַבִּים מִסְתַּבְּרָא דְּאֵין לְהַחְמִיר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בְּהִגָּהַת הַחַתָּם סוֹפֵר:

ד * **וְהוּא אִסְטְנִיס. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק"ב) **דְּהֵיינוּ אִישׁ מְצֻנָּן,** כֵּן כָּתַב מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ה). **וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב הַגְּרָ"א** (ד"ה ס"ד הגה ואם ירדו) **בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א** (ביבמות קב: ד"ה מדקתני) **דְּהוּא אִישׁ מְצֻנָּן וּמְסֻכָּן מֵחֲמַת הַצִּנָּה וְרָצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיָּכוֹל לְהַזִּיק לוֹ הַצִּנָּה,** וּכְמוֹ שֶׁהַתִּיר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְחִיָּה מִשֶּׁעָם זֶה, **וּדְלֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַלְּבוּשׁ** (ס"ג) **דְּהֵינוּ שֶׁאִם לֹא יִגְעל יִצְטַעֵר,** [א]**דְּזֶה אֵינוֹ בִּכְלָל אִסְטְנִיס. וְדַע עוֹד דְּמִשָּׁעָם שָׁם וְכֵן בְּמִטָּה אֲפֵלּוּ** (ס"ב) **דְּאֵישׁ זֶה אֲפִלּוּ בְּלֹא יִרְדוּ גְּשָׁמִים מֻתָּר לִנְעל סוֹלִיס, וְהֵיינוּ סַנְדָּל בְּלֹא עָקְבָ** כְּדְאִיתָא בְּמִנְחָה יוֹסף בְּפֶרֶק מְצוֹת חֲלִיצָה (לג. ד"ה גרסי') עַיֵּן שָׁם. וְהִנֵּה מַה שֶּׁזָּכַר רַמ"א אִם יָרְדוּ גְּשָׁמִים, אָפְשָׁר דְּבָא לְדַיּוֹקָא דִּבְלֹא אִסְטְנִיס אֲפִלּוּ יָרְדוּ גְּשָׁמִים אָסוּר, אִי נָמֵי דְּהוּא הַכְרָעָה בֵּין הַבַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (סי' יג ד"ה וכן בנעילת הסנדל) שֶׁהֶעְתִּיק דִּבְמַפְנֵק אָסוּר לְלַבֵּשׁ מִנְעָלִים וּבֵין הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"ח ה"א) שֶׁהִתִּיר בָּזֶה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַב"ח (ס"ד ד"ה ודע) עַיֵּן שָׁם. **וְדַע עוֹד דְּאִם צָרִיךְ לֵילֵךְ לְדָבָר מִצְוָה וְהוּא מְסֻנָּן וְאֵין יָכוֹל לֵילֵךְ בְּלֹא מִנְעָלִים, דַּעַת הַבַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת דְּאָסוּר,** וְאֵינוֹ דּוֹמֶה נְעִילָה לִרְחִיצָה דְּהִתִּירוּ לַעֲבֹר בְּמַיִם כְּדֵי לְקַבֵּל פְּנֵי רַבּוֹ (וְהַטַּעַם עַיֵּן בְּב"ח), **וְדַעַת הַטּוּר לְהַתִּיר בָּזֶה.** וְיֵשׁ לוֹמַר עוֹד דְּגַם הַבַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת מַסְכִּים לְהַטּוּר, עַיֵּן שָׁם בְּבֵ"ח. וְהַט"ז (סק"ב) כָּתַב דְּחַלִּילָה לְהַתִּיר בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים דְּמְפָרֵשׁ לְהַט"ז דְּמִיירֵי בְּאָפְשָׁר לוֹ עַל פִּי הַדְּחָק לֵילֵךְ בְּלֹא מִנְעָלִים, הָא לְאו הָכִי גַּם הַט"ז מוֹדֶה דְּשָׁרֵי, **וּמִדִּבְרֵי יַד אֶפְרַיִם מַשְׁמַע דְּלְהַט"ז בְּכָל גַּוְנֵי אִסּוּר וּמוּטָב שִׁיִּתְבַּטֵּל הַמִּצְוָה וְלֹא לִלְבַּשׁ מִנְעָלִים וְצָרִיךְ עִיּוּן לְמַעֲשֶׂה:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

אֵינוֹ הוֹלֵךְ לְדָבָר מִצְוָה (יג) אֶלָּא לְצָרְכֵי עַצְמוֹ: **(יב) וְהוּא אִסְטְנִיס.** אִישׁ מְצֻנָּן, [וְהוּא הַדִּין (יג) אִם הוּא אִישׁ חַלָּשׁ וְיָכוֹל לְהַזִּיק לִבְרִיאוּתוֹ כְּשֶׁיֵּלֵךְ בְּמָקוֹם הַגְּשָׁמִים בְּלֹא מִנְעָלִים]. אֲבָל מִי שֶׁאֵינוֹ אִסְטְנִיס לֹא יִנְעַל מִנְעָלָיו אִם צָרִיךְ לוֹ לֵילֵךְ אֲפִלּוּ אִם יָרְדוּ גְּשָׁמִים, (יד) וּבִפְרָט שֶׁהוֹלְכִים בְּאַנְפִּילָאוֹת, אִם כֵּן אֵין לָהֶם צַעַר כָּל כָּךְ בְּלֹא מִנְעָלִים, (טו) אִם לֹא שֶׁיֵּשׁ שָׁם בָּאָרֶץ רֶפֶשׁ וְטִיט דְּאָז כּוּלֵּי עָלְמָא כְּאִסְטְנִיס בָּזֶה: **(יג) מֻתָּר לְנַעל וְכוּ'.** וְהוּא הַדִּין (טז) אִם רוֹצֶה לֵילֵךְ לְבֵית הַכִּסֵּא וְיוֹדֵעַ שֶׁיִּלְכְלֵךְ שָׁם רַגְלָיו בְּמָקוֹם מְטֻנָּף, מֻתָּר לִנְעל מִנְעָלָיו, (יז) אֲבָל תֵּכֶף כְּשֶׁיּוֹצֵא מִשָּׁם צָרִיךְ לְהָסִיר אוֹתָם. וְכֵן אִסְטְנִיס תֵּכֶף כְּשֶׁיָּבוֹא לְמָקוֹם שֶׁאֵין לוֹ צַעַר צָרִיךְ לְהָסִיר אוֹתָם, דְּלֹא כְּאוֹתָן שְׁנּוֹהֲגִין שֶׁהוֹלְכִין בְּסַנְדָּל בְּרָחוֹב וַאֲפִלּוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת עַד שֶׁיּוֹשְׁבִין עַל מְקוֹמָם, וְאִסּוּר גָּדוֹל הוּא. וַאֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שֶׁמֻּתָּר לִנְעל, (יח) יִרְאֶה עַל כָּל פָּנִים לַחֲלֹף שֶׁל יָמִין בִּשְׂמאל וְשֶׁל שְׂמאל בִּימִין: **(יד) מִנְעָלָיו.** וְלֹא יִגַּע בָּהֶם (יט) כִּי אִם עַל יְדֵי בֶּגֶד, וְאִם נָגַע בָּהֶם שֶׁלֹּא עַל יְדֵי בֶּגֶד צָרִיךְ לִטֹּל יָדָיו בַּמָּקוֹם שֶׁנָּגַע בָּהֶן: **(טו) לִמְקוֹמוֹ.** וְיִשְׁלְחֵם לְבֵיתוֹ (כ) אוֹ יַנִּיחֵם בְּמָקוֹם מֻצְנָע בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, לְפִי שֶׁלִּכְלוּךְ שֶׁל הַמִּנְעָלִים הוּא זְלוּל לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּיוֹם קָדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁחַיָּבִים לְכַבְּדוֹ בִּכְסוּת נְקִיָּה וּבְכָל דְּבַר טָהֳרָה. כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים דְּאִם צָרִיךְ לֵילֵךְ לְבֵין הַנְּכָרִים, אַף עַל פִּי כֵן אָסוּר לִנְעל סַנְדָּל, אַף דְּאֵיכָא לְמֵיחַשׁ שֶׁיִּלְעִיגוּ עָלָיו, כַּיָּוֹן דְּיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּא דְּאוֹרַיְיתָא:

א (א) **וְאָסוּר לִגַּע בְּאִשְׁתּוֹ.** בֵּין בַּלַּיְלָה (ו) בֵּין בַּיּוֹם, וְגַם לֹא יְרַבֶּה עִמָּהּ בִּדְבָרִים (ג) וְכֵן בְּכָל הַפְּרָטִים שֶׁנִּתְבָּאֲרוּ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קצ"ה: **(ב) וְכֵן אָסוּר לִישֵׁן וְכוּ'.** אֲפִלּוּ (ג) הוּא בִּבְגָדָיו וְהִיא בִּבְגָדֶיהָ: **ב** (ג) **יִרְאַג כָּל הַשָּׁנָה.** שֶׁמָּא לֹא קִבֵּלוּ תַּעֲנִיתוֹ, וְשֶׁמַּרְאִים לוֹ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֵין חָפֵץ בְּשִׁמּוּשָׁיו. (ד) וְעַיֵּן בְּאַחֲרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ דְּהוּא דַּוְקָא כְּשֶׁלֹּא הָיָה מַחֲמַת רֹב אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה אוֹ מֵחֲמַת הִרְהוּר וְכַדּוֹמָה, אֲבָל כְּשֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁבָּא מֵחֲמַת הִרְהוּר וְכַדּוֹמָה, אַף דְּנָדוֹל עֲוֹונוֹ, מִכָּל מָקוֹם אֵינוֹ בִּסְפֵק מִיתָה כִּי הוּא בְּעַצְמוֹ גָּרַם לוֹ, וְכֵן אִם עָלְתָה לוֹ שָׁנָה אֵינוֹ מֻבְטָח שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא. אִיתָא בִּסְפָרִים דְּעִקַּר תִּקּוּן לְמֵי שֶׁנִּכְשַׁל חַס וְשָׁלוֹם בָּזֶה, שֶׁיִּתְחַזֵּק מִכָּאן וּלְהַבָּא בִּימֵי חַיָּיו בְּלִמּוּד (ה) הַתּוֹרָה וּזְכוּת הַתּוֹרָה תָּגֵן עָלָיו, וּכְדְאִיתָא בְּמִדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא) (ויק"ר כה א), אִם חָטָא אָדָם וְנִתְחַיֵּב מִיתָה לַשָּׁמַיִם מַה יַּעֲשֶׂה וְיִחְיֶה, (ו) אִם לָמוּד לִשְׁנוֹת פֶּרֶק אֶחָד יִשְׁנֶה שְׁנֵי פְרָקִים, וְאִם לָמוּד לִשְׁנוֹת דַּף אֶחָד יִשְׁנֶה שְׁנֵי דַּפִּים. [וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִלְמֹד, יִתְעַסֵּק עַל כָּל פָּנִים בְּמִדַּת הַצְּדָקָה וְהַחֶסֶד וְיִחְיֶה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי כא כא) 'רֹדֵף צְדָקָה וָחֶסֶד יִמְצָא חַיִּים צְדָקָה וְכָבוֹד', עַיֵּן שָׁם בְּמִדְרָשׁ], וְעִקַּר לְמוּד הַתּוֹרָה יִהְיֶה עַל מְנָת לְקַיֵּם, דְּהַלּוֹמֵד וְאֵינוֹ מְקַיֵּם, נוֹחַ לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזַ"ל (ירושלמי ברכות פ"א ה"ב), וְגַם לֹא יִהְיֶה בְּכְלַל הַנֶּאֱמָר עָלָיו חַס וְשָׁלוֹם: **(ד) מֻבְטָח לוֹ וְכוּ'.** שֶׁבְּוַדַּאי יֵשׁ לוֹ זְכִיּוֹת הַרְבֵּה שֶׁהֵגֵנּוּ עָלָיו, (ז) וְהוּא יַאֲרִיךְ יָמִים, כִּדְכָתִיב 'יִרְאָה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים'. וְרָאוּי לָתֵת שֶׁבַח וְהוֹדָאָה עַל שֶׁנִּתַּן לוֹ חַיִּים מִן הַשָּׁמַיִם [קְרֹבֵן נְתַנְאֵל בְּסוֹף יוֹמָא בְּאוֹת (ע"ז) (נ')] עַיֵּן שָׁם הַנָּסֶף, וְעַיֵּן שָׁם (אות מ) מַה שֶּׁכָּתַב מִקֹּדֶם בְּשֵׁם הָאֲרי"ז זַ"ל]:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ד (יג) טור. וְכֵן הָעִתִּיקוּ הָאַחֲרוֹנִים לְדִינָא, וּדְלֹא כְּבַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת (סי' יג ד"ה וכן בנעילת הסנדל): **(יג)** כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיוּת דַּעְתִּי בְּפִשְׁיטוּת: **(יד)** מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ה): **(מו)** בְּמַגֵּן אַבְרָהָם מִשְׁמַע דְּאֵין חִלּוּק בָּזֶה, אֲבָל הַט"ז (סק"ג) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ו) וְהַמַּשָּׂה אֶפְרַיִם (ס"ד) מִקִּלְקֵל בָּזֶה, וְכֵן הַמְּנֻהָג כַּאֲשֶׁר הֵעִיד רַשַׁ"ז (ס"ו), וְלָכֵן סָתַמְתִּי לְהָקֵל: **(מז)** ט"ז (סק"ב) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (ס"ו): **(ז)** אַחֲרוֹנִים: **(יח)** וְטוֹב יוֹתֵר אִם יָכוֹל לְהַשִּׂיג לְנַעל סַנְדָּל בְּלֹא עָקְבָ, וְדַוְקָא בְּאִסְטְנִיס, אֲבָל בְּלֹא זֶה אֵינוֹ מוֹעִיל כְּלָל כְּדְמוּכָח בִּירוּשַׁלְמִי (פ"ח ה"א תענית פ"א ה"ו) וְהוּבָא בְּהַגְּרָ"א (ס"ד ד"ה ואם ירדו):

(יט) אַחֲרוֹנִים: **(כ)** מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"ז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

א (ס) מַגֵּן אַבְרָהָם (סק"א) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"א) וּבְרָכֵי יוֹסף (סק"א) וְהַגְּרַ"ז (ס"א) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קמה סכ"ב), וּדְלֹא כְּטַ"ז (סק"א): **(ג)** מַגֵּן אַבְרָהָם בְּשֵׁם מֹהֲרִי"ל (הל' ציר"כ סי"ב), וְכֵן מַשְׁמַע מַהגְּרַ"א (ס"א ד"ה וכן): **ב (ד)** בְּרָכֵי יוֹסף (ס"ב) וּכְתֹב סוֹפֵר סִימָן ק"י וְהִנְהוֹת רַבִּי בְּרוּךְ פְּרֵיינְקִיל (ס"ב ד"ה ידאג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּבשו"ע הרב (ס"ו) כתב בהסבר איסטניס שהוא אדם מפונק ומצטער בלכלוך רגליו במי גשמים.

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah